

Дорогами долі

18

Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Початок шляху

Сергій Гусаров народився 24 березня 1953 року. Ще хлопчиськом допомагав батькові – водієві Лозівського автотранспортного підприємства, не гадаючи, що піде батьківським шляхом і, закінчивши Харківський автотранспортний технікум, розпочне трудову діяльність автослюсарем, а пізніше обійме посаду майстра, старшого майстра. Після служби в армії, яку він проходив у Чехословаччині, там-таки два роки працював інженером військової частини, приїжджаючи на сесію в Харківський автодорожній інститут, студентом ко-

На варті правопорядку

Сергій Гусаров може довго й цікаво розповідати про службу в органах внутрішніх справ, про своїх наставників, колег і товаришів. Він із особливою теплотою згадає період, коли працював у Барвінківському районі Харківщини спочатку на посаді старшого інспектора, а згодом начальника відділення ДАІ. Сергій Миколайович ініціював створення першого в області дитячого автомістечка, де встановили світлофори, естакаду, залізничні переїзди, пустили локомотив. І в дітей зі шкіл району з'явилася можливість наочно вивчати потрібні для життя правила безпеки. Передовий досвід запозичували колеги з інших районів, пізніше таке автомістечко з'явилося в обласному управлінні ДАІ. З 1986 по 1993 рік Сергій Гусаров працював начальником Барвінківського райвідділу внутрішніх справ. Тоді було розкрито багато резонансних кримінальних справ, у кожному населеному пункті створено громадські пункти охорони правопорядку, активно працювали дільничні інспектори. Під його керівництвом ко-

Сергій ГУСАРОВ – відома в Україні людина, народний депутат України V та VI скликань, а до цього – протягом чотирьох каденцій депутат Харківської обласної ради. Він пройшов шлях від рядового до генерал-полковника міліції, від інспектора до першого заступника міністра внутрішніх справ України – начальника Головного штабу, не раз виконував обов'язки міністра, нині – ректор Харківського національного університету внутрішніх справ, а дещо раніше – Академії управління МВС України.

Сергій Миколайович – доктор юридичних наук, член-кореспондент Національної академії правових наук України, автор і співавтор 15 законопроектів, а також науковий керівник здобувачів ученого ступеня.

Він удостоєний високих нагород Президента України – орденів «За заслуги» III і II ступенів, Почесної грамоти Кабінету Міністрів України, Почесної грамоти Верховної Ради України, всіх найвищих нагород МВС України.

Цілеспрямованість, витримка, урівноваженість, уміння швидко аналізувати ситуацію й приймати правильні рішення, у будь-якій справі бачити головне й, чітко організувавши роботу, успішно досягати мети зробили його особистістю державного рівня.

трого став ще до армії. Під час роботи в ЧСРР був прийнятий до лав Комуністичної партії Радянського Союзу. І коли після повернення на Батьківщину молодому комуністові й випускникові ХАДІ запропонували піти на службу до міліції, він обрав Державтоінспекцію не лише тому, що добре знав, з якими труднощами пов'язана робота водіїв і як багато залежить від співробітників ДАІ, котрі забезпечують безпеку дорожнього руху, а й тому, що був фахово підготовлений до роботи у транспортній сфері.

лектив райвідділу міліції три рази поспіль ставав найкращим у Харківській області й нагороджувався перехідним Червоним прапором, премією особовому складу та новим автомобілем. Уперше за всю історію харківської міліції перехідний Червоний прапор назавжди залишився в Барвінківському райвідділі внутрішніх справ, бо згідно з положенням присуджуваний тричі поспіль, він передається переможцеві на вічне зберігання.

Секрет успіху в тому, що Сергій Гусаров завжди вважав і вважає головним завданням керівника створення повноцінних умов для життєдіяльності особового складу. За час його роботи на посаді начальника Барвінківського районного відділу МВС України в місті побудовано два житлові будинки для працівників міліції, новий будинок райвідділу внутрішніх справ, хоча вирішувати фінансові та матеріальні питання тоді було вкрай складно. Ліквідація наслідків катастроф – вибуху на Чорнобильській атомній станції та землетрусу у Вірменії – ви-

кликала величезну потребу в будматеріалах: цеглі, залізобетоні, покривельних матеріалах, які тоді видавали лімітовано. Та всі труднощі залишилися позаду, й чимало родин співробітників органів внутрішніх справ відсвяткували новосілля.

Сергій Гусаров – почесний громадянин міста Барвінкове. Так мешканці цього міста та органи самоврядування відзначили його роботу і як начальника райвідділу міліції, і як людини з активною громадянською позицією, що не раз допомагала барвінківцям у вирішенні актуальних для них питань. Жителі Барвінківського району тричі висували Сергія Гусарова в Харківську обласну раду, і рівень довіри людей до нього був найвищим у Харківській області.

З 1993 по 1997 рік Сергій Гусаров очолював управління Державної автомобільної інспекції на Харківщині й разом із однопідприємцями розвивав матеріальну базу, забезпечував особовий склад усім необхідним для несення служби. Керівництво МВС України високо оцінило професійні та особисті якості Сергія Миколайовича. 1997 року його призначили на посаду заступника начальника УМВС України в Харківській області – начальника управління по роботі з особовим складом. Тоді ж за його участю було побудовано один із перших у країні полігонів для професійної підготовки особового складу.

Сергій Гусаров організував роботу з відродження музею історії харківської міліції. Він вважав і вважає, що дуже важливо дбати, аби жодне гідне ім'я не було забуто й пам'ять про ветеранів була вічна. З його ініціативи та активної підтримки на території Меморіального комплексу на честь загиблих під час виконання службових обов'язків міліціонерів спорудили каплицю архістратига Михаїла. Сергій Гусаров відкрив перший в Україні відомчий центр соціальної роботи «Злагода», де колишні працівники міліції могли будь-коли отримати кваліфіковану медичну допомогу, а для тих, хто особливо цього потребував, працював пункт харчування. Узимку ветеранів, які бажали відпочити й оздоровитися, направляли в дитячий табір «Лісова казка», що працював як профілакторій. До речі, згодом саме рада Об'єднання ветеранів ГУ МВС України в Харківській області звернулася із клопотанням до Харківської міськради про присвоєння звання «Почесний громадянин міста Харкова» Сергію Миколайовичу Гусарову. Підкреслимо, що в Україні не так багато людей, які мають таку високу суспільну довіру.

1999 року Сергію Гусарову довірили Управління МВС України на Південній залізниці. З його приходом було оновлено автопарк управління, відремонтовано адміністративні будинки багатьох лінійних відділів, сім'ї деяких співробітників одержали квартири. Бо Сергій Миколайович завжди піклується, щоби людям комфортно працювалося, щоб у їхньому житті було менше проблем.

Успіхи Сергія Гусарова як керівника, його професіоналізм відзначили на найвищому рівні, присвоївши звання генерал-майора міліції та призначивши першим заступником начальника Управління ДАІ МВС України. А через рік він очолив Управління МВС України в Харківській області. Під його керівництвом досягнуто нових якісних рубежів, значно зміцніла матеріальна база правоохоронних органів Харківщини. За ініціативою та особистою участю

Сергія Миколайовича реконструйовано будівлі управління МВС в області, Червонозаводського райвідділу м. Харкова, госпіталью, адміністративні будинки в Балаклєї та Пісочині, зведено чотириповерховий будинок, у якому розмістилося міське управління ДАІ. Побудовано новий ізолятор тимчасового тримання й два спецприймачі, що повністю відповідають міжнародним вимогам з дотримання прав людини. Капітально реконструйовано

Міністр внутрішніх справ України Віталій Захарченко (праворуч) і ректор університету Сергій Гусаров відповідають на запитання журналістів

приймач-розподільник для безпритульних дітей. З ініціативи Сергія Гусарова створено благодійний фонд «Діти вулиці» й розроблено програму боротьби з дитячою злочинністю. Також за час роботи Сергія Гусарова на чолі харківської міліції здано в експлуатацію житловий будинок на 105 квартир і дві секції 514-квартирного житлового будинку, у яких працівники міліції одержали квартири. Результати плідної професійної та громадської діяльності гідно оцінило керівництво МВС України. 2002 року Сергія Гусарова визнали найкращим серед начальників УМВС областей України та удостоїли відомчої нагороди «Лицар доблесті».

У вересні 2003 року його призначили на посаду першого заступника міністра – начальника Головного штабу МВС України. У період так званої помаранчевої революції Сергій Гусаров не раз виконував обов'язки міністра. Велика його заслуга в тому, що міліція України залишилася вірною присязі, не допустила ані сутичок, ані кровопролиття...

Громадянська позиція

Сергій Гусаров завжди діє відповідно до моральних принципів, закладених ще в дитинстві батьками, які працювали багато, чесно та сумлінно, вимагаючи такого самого ставлення до праці й від своїх дітей. Батько Микола Іванович усе життя працював водієм. Хороший фахівець, турботливий чоловік і батько, він був авторитетною та шанованою людиною, нагороджений орденом «Знак Пошани», медалями. Мати Євдокія Степанівна всю свою увагу зосередила на родині й вихованні трьох синів. Як часто підкреслює Сергій Миколайович, у тому, чого він досяг у житті, чимала заслуга його матері. Її кипуча енергія, любов до порядку, підвищене почуття справедливості, самовідданість і готовність будь-якої

хвилини прийти на допомогу стали чудовим прикладом для наслідування.

Якщо його запитують, як розпочиналася його громадська діяльність і коли потреба допомагати людям стала такою ж необхідною складовою життя, як і виконання службових обов'язків, він відповідає, що громадською роботою займався завжди, починаючи зі школи. З роками здобув досвід, і цілком логічно, що на якомусь життєвому етапі до громадської діяльності додалася й політична.

Чотири рази його обирали депутатом Харківської обласної ради. 2005-го, у непростий для української держави час, він став ініціатором створення фракції

Фабрика **Віче**
журналу

У молодості Сергій Гусаров захоплювався вільною боротьбою, нині – шахами й тенісом. З 1997 року шахова громадськість довіряє йому посаду голови Харківської обласної федерації шахів. У вересні 2013-го виповниться 20 років відтоді, як Сергій Миколайович очолює цю федерацію. Від самого початку він поставив перед шаховим активом області низку важливих завдань: повернути втрачені традиції харківської шахової школи, популяризувати шахи серед населення області, забезпечити стабільне фінансування шахових змагань і підтримку талановитої молоді. З 1993 року відновлено проведення чемпіонатів Харківської області серед чоловіків за участю провідних гросмейстерів і майстрів, які проходили в БК міліції, клубах «Баварія», «Гагарінець», Харківського національного університету радіоелектроніки. До речі, у клубі «Гагарінець» щорічно в травні відбувається підбиття підсумків навчального року із врученням призів і подарунків найкращим юним шахістам та їхнім тренерам.

1996 року за особистою участю Сергія Гусарова розпочав роботу перший професійний шаховий клуб «Юридична академія». Уперше за багато років на базі клубу почали проводити міжнародні турніри за участю найсильніших шахістів світу. Звізди вийшла чудова плеяда міжнародних гросмейстерів, чемпіонів міжнародних олімпіад. Було відкрито єдине в Україні шахове відділення в Харківському обласному вищому училищі фізкультури і спорту. Там свого часу вчилися грати переможниця Всесвітньої шахової олімпіади 2006 року в Турині Анна Ушеніна, міжнародні гросмейстери Ольга Александрова, Олександр Голошапов, Михайло Сіманцев, Михайло Прусихін, міжнародні майстри Артем Цепотан, Олексій Авер'янов і ще багато талановитих людей. Харківська обласна федерація шахів продовжує проводити обласні турніри. Місяць тому відбувся Кубок України серед ветеранів. Проводяться також турніри пам'яті чемпіона Радянського Союзу Володимира Савона, заслужених тренерів України Володимира Калужина та Олександра Мацькевича і, звісно, чимало дитячих турнірів у різних вікових групах від 8 до 20 років.

А нещодавно вихованка Харківської обласної шахової федерації Анна Ушеніна стала першою за всю історію України чемпіонкою світу з шахів серед жінок. Після повернення з перемогою із російського Ханти-Мансійська харків'янка передовсім приїхала на зустріч в університет.

Партії регіонів у обласній раді. На першому етапі до неї ввійшли 13 депутатів на чолі із Сергієм Гусаровим. Він і в політиці залишається таким, яким його знають колеги по службі в системі МВС: енергійним, ініціативним, відповідальним. Сергій Гусаров організував також роботу друкованого органу партії – газети «Время регионов Харьковщины», що нині є одним із видань, яке читають найбільше. Його обрали першим заступником голови обласної організації Партії регіонів і заступником керівника обласного штабу. Сергій Миколайович багато й відповідально працював, щоб привести до влади сили, які мали реальну підтримку більшості населення.

За рік, у 2006-му, Сергія Гусарова обрали народним депутатом України й він очолив у Верховній Раді підкомітет із законодавчого забезпечення та парламентського контролю діяльності правоохоронних органів. Рішенням керівництва обласного відділення Партії регіонів за

Сергієм Гусаровим було закріплено вісім районів і місто Первомайський Харківської області. Довіра виборців ґрунтувалася на впевненості, що він зробить усе можливе для розв'язання їхніх проблем. Це і допомога в газифікації, і фінансування робіт з реконструкції та ремонту об'єктів житлово-комунального господарства й доріг, і сприяння людям у лікуванні, працевлаштуванні, навчанні, і допомога товариству інвалідів, дітям із малозабезпечених сімей, і багато чого іншого.

2010 року Сергій Гусаров знову був обраний народним депутатом України, працював першим заступником Голови Комітету Верховної Ради з питань правової політики. Найголовнішим у своїй депутатській діяльності він вважає безпосереднє спілкування з виборцями, реальну допомогу у вирішенні нагальних питань. До нього звертаються й звертаються сотні людей, і більшості з них Сергій Гусаров допомагає.

Учений і педагог

Маючи величезний практичний досвід, Сергій Гусаров давно переконався: вирішення завдань, що стоять перед правоохоронними органами України, неможливе без наукового підґрунтя. Тому до дипломів інженера-механіка та юриста згодом додав ще два – кандидата, а потім і доктора юридичних наук. Сергій Миколайович – автор понад 70 наукових праць, зокрема монографії та майже 20 навчальних посібників.

У листопаді 2012 року генерал-полковник міліції Сергій Гусаров був призначений ректором Харківського національного університету внутрішніх справ. Представляючи його колективі університету, Міністр внутрішніх справ України Віталій Захарченко зазначив, що Сергій Миколайович добре відомий як представник найвищої ланки керівництва МВС, громадський діяч і вчений. Міністр висловив упевненість, що під керівництвом Сергія

Гусарова університет не лише збереже, а й примножить славні традиції.

Університету пощастило, що його очолив саме Сергій Гусаров. Досвід роботи на посаді ректора Академії управління МВС України, яка готує фахівців для найвищого командного складу – еліти органів внутрішніх справ, допомагає йому організувати навчальний процес у виші, де навчаються 11 тисяч курсантів, студентів і слухачів і де заняття проводять 61 доктор наук, 43 професори, 357 кандидатів наук, 178 доцентів. Сергій Гусаров вимогливий до себе та підлеглих, готовий вислухати кожного й прийняти зважене рішення, об'єднавши навколо себе колектив однодумців і націоналістів їх на виконання важливих завдань. Він вирізняється дбайливим ставленням до кадрового потенціалу очолюваного ним колективу, вважає важливим для підготовки майбутніх фахівців той факт, що більшість викладачів мають досвід роботи в практичних підрозділах правоохоронних органів, і неабияк це цінує.

Сьогодні в університеті активно відновлюється й ремонтуються аудиторії, гуртожитки, триває їх технічне переоснащення, упорядковується територія. На веб-сайті Хар-

ківського національного університету внутрішніх справ з'явився розділ «Лист ректорів», в якому кожний курсант, студент, слухач, співробітник може прямо поставити запитання й бути впевненим, що порушена проблема не залишиться без уваги керівництва. А на початку лютого з ініціативи ректора в міліцейському університеті на громадських засадах почав діяти Університет культури.

«Наше завдання – виховати курсантів, майбутніх офіцерів міліції, багатограними й розвинутими особистостями», – наголосив Сергій Гусаров, представляючи курсантам і співробітникам Юрія Янка – директора, головного диригента Харківської обласної філармонії, який погодився очолити на громадських засадах Університет культури Харківського національного університету внутрішніх справ.

«Люди в погонах повинні мати високий рівень культури, і я зроблю все від мене залежне, аби наші плани реалізувалися», – зазначив Юрій Янко, пообіцявши найближчим часом привезти в університет філармонічний оркестр – один із найцікавіших і найпрофесій-

ніших оркестрів Європи, який «порадує колектив Харківського національного університету внутрішніх справ чудовим виконанням музичних творів як світової класики, так і сучасності».

У ректора великі плани щодо розвитку університетської системи освіти Міністерства внутрішніх справ України, і вони обов'язково здійсняться, бо інакше в генерал-полковника міліції Сергія Гусарова й бути не може.

***

Сергій Миколайович Гусаров вважає, що в житті йому неабияк пощастило з учителями, наставниками, однодумцями. З-поміж них – Олександр Маркович Бандурка, Леонід Дмитрович Чернецький, Олексій Олексійович Бондар, Юрій Олександрович Смирнов, Юрій Федорович Кравченко, Євген Петрович Кушнар'єв. Про них і багатьох інших гідних людей із теплою та вдячністю не раз згадує Сергій Миколайович у книжці «Заслужені юристи України».

У кабінеті ректора (зліва направо) Василь Кікінчук – проректор університету, Сергій Гусаров, Олександр Бандурка – радник ректора і Юрій Янко – ректор університету культури (на громадських засадах) ХНУВС, директор Харківської обласної філармонії